

1. Апроксимація якісних показників екстрактів із бурштину

Валентин Чорний, Тарас Мисюра, Наталія Попова

Національний університет харчових технологій, м.Київ, Україна

Вступ. Визначення показників, що характеризують проходження процесу екстрагування та готових екстрактів, є важливим питанням в лабораторних дослідженнях та для технохімічного контролю на виробництві. Використання чіткої математичної залежності цільових показників екстрактів здатне забезпечити оперативне визначення ширшого спектру показників при визначенні лише одного.

Матеріали і методи. Для знаходження чітких статистичних результатів, опрацьовано масив даних, що складався з 115 дослідних зразків екстракту бурштину, в яких було визначено вміст сухих речовин, %; загальна мінералізація, мг/л; активна кислотність рН, вміст органічних кислот, %; оптична густина, як сума трьох значень на хвилі з довжиною 350, 400, 450 нм. Обробка даних виконувалася із застосуванням програмного забезпечення Microsoft Excel.

Результати. За допомогою апроксимації даних, вдалося отримати лінійні залежності кількості органічних кислот від вмісту сухих речовин (1) та загальної мінералізації екстракту (2), а також залежність вмісту сухих речовин від загальної мінералізації (3). Показник активної кислотності рН в кореляції з іншими показниками має степеневу залежність. Таким чином, щоб визначити вміст органічних кислот в екстракті за показником рН необхідно використати рівняння (5). Також, за допомогою рівняння (4) можна визначити рН екстракту залежно від його загальної мінералізації. Таблиця 1 – Одержані апроксимаційні результати

№	Функція	Коефіцієнт a	Коефіцієнт b	Коефіцієнт детермінації
1	$y=ax+b$	0,122	0,035	0,919
2	$y=ax+b$	0,007	0,006	0,901
3	$y=ax+b$	0,05	0,065	0,814
4	$y=ax^b$	4,855	-0,172	0,730
5	$y=ax^b$	6,214	-3,45	0,685

Апроксимація оптичної густини екстракту із іншими показниками має низькі коефіцієнти детермінації, що вказує на слабкий кореляційний зв'язок з ними.

З результатів видно, що при насиченні екстракту сухими речовинами, відбувається зростання загальної мінералізації, як показника, який характеризує вміст розчинених неорганічних солей. При цьому вміст органічних кислот, що знаходяться в бурштині досить добре корелюється із останніми двома, що в свою чергу свідчить про рівномірне вилучення кислоти разом з іншими речовинами за будь-яких умов процесу екстрагування, оскільки дані зібрані із серії досліджень екстрагування бурштину з різними параметрами процесу. Із рівнянь, що стосуються показника рН, спостерігається зниження значення при збільшенні вмісту розчинених речовин та кислот, однак подальше його зниження відбувається не лінійно, що й описується ступеневою функцією.

Визначення вмісту органічних кислот в екстракті передбачає підготовку проби та її титрування, а оскільки визначення загальної мінералізації екстракту можливо провести інструментально із застосуванням портативного TDS-метра, це значно спрощує проведення аналізу якості екстракту.

Висновки. Отримані результати можна використовувати при визначенні показників спиртових екстрактів з бурштину в межах лабораторних досліджень або в технологічному процесі отримання таких екстрактів.